

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

2.10.2013 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал Daily](#)

✓ **Бюджетният дефицит очаквано набъбва през август**

Дупката в бюджета е 212.7 млн. лв. при излишък от над 107 млн. лв. за първите осем месеца на 2012 г.

Бюджетният дефицит продължава да расте и към края на август е 212.7 млн. лв. Половината от минуса е по националния бюджет, останалата част се формира по европейските средства. Това показва отчетът на Министерството на финансите за изпълнението на консолидирания бюджет. За сравнение - през същия период на миналата година бюджетът е бил на плюс от 107.6 млн. лв. (почти 617 млн. лв. преизпълнение по националния бюджет и малко над 503 млн. лв. дефицит по европейските средства).

Резултатът не е изненадващ предвид факта, че заложеният дефицит след актуализацията за тази година е 1.6 млрд. лв. В същото време се запазва тенденцията темпът на прираст на разходите (8.5%) да изпреварва този на приходите (6.7%).

Най-голям е ръстът при текущите разходи, както и социалните и здравноосигурителните плащания.

Размерът на фискалния резерв е 4.7 млрд. лв. и спада значително спрямо предходния месец. Причината е, че през август държавата плати ДЦК за 800 млн. лв., които бяха пласирани в началото на годината, за да се дадат авансово субсидии на земеделските производители.

Акциз на забавен каданс

Летните месеци обикновено са по-силни за бюджета откъм постъпления от акцизи и ДДС, защото тогава потреблението на горива се увеличава. Приходите от акциз обаче продължават да са по-малко и през август и са намалели с 1% спрямо година по-рано. Все пак изоставането спрямо началото на годината се е забавило. Към края на януари например събраният акциз беше с 52 млн. лв. по-малко спрямо година по-рано. Това се дължеше основно на по-ниските постъпления от горива - с 40 млн. лв. по-малко спрямо януари 2012 г. Сега изоставането при горивата е само с 4 млн. лв., което означава, че дори има наваксване на събрания акциз.

За сметка на това обаче втори пореден месец приходите от акциз върху цигарите и алкохола са по-малко спрямо миналата година. От цигари са събрани 1.16 млрд. лв. в сравнение с 1.17 към август 2012 г. При акциза върху алкохола пък спадът е с 3.4 млн. лв. до 174.5 млн. лв.

Приходите от ДДС пък нарастват с 3.5% спрямо миналата година. От Министерството на финансите твърдят, че върху размера на постъпленията от косвения данък за август влияе и по-високият размер на възстановения данъчен кредит към фирмите.

От отчета за изпълнението на бюджета се вижда още, че има изоставане и на приходите от корпоративен данък спрямо същия период на миналата година, като това най-вероятно се дължи на новия начин, по който се определят авансовите вноски на фирмите.

Единен проблем

Преведените чрез единната сметка към приходната агенция, но необвързани с никакви задължения пари са малко над 178 млн. лв. От отчета на финансите става ясно, че те са били разпределени главно за осигурителни вноски. Миналия месец зам.-министърът на финансите Людмила Елкова заяви, че е възможно да се създадат подпараграфи в единната сметка, така че да се вижда кой какви задължения погасява. "Ние месец по-късно не можем да видим изпълнението на данъците и осигуровките едно по едно", каза тогава тя. По думите ѝ това е проблем и за бюджета на здравната каса, и за този на държавното обществено осигуряване, и за финансовото ведомство.

✓ **Mappower: За над 2000 работни места не могат да се намерят служители**

Пазарът на труда може да разчита на бежанците, за да се справи с предизвикателствата, коментират от компанията

Безработицата се увеличава, но в същото време има и голям брой свободни места, за които е трудно да се намерят подходящи кадри - тенденция, която се засили застрашително през последните няколко години, отчитат от българското представителство на консултантската компания в сферата на човешките ресурси Mappower. Техните данни показват, че в момента има над 2000 работни места, за които не може да се намерят веднага служители, защото те трябва или да преминат през дългосрочно обучение, или да се промени акцентът на изискваните компетенции. От компанията обаче предлагат и няколко решения за справяне с проблема.

Да приемем бежанците

Ако България отвори границите си и приеме бежанците, това ще има положително отношение и на пазара на труда, който е изправен и пред предизвикателството на застаряването на население. "Ако на тези хора бъде дадена работа и влязат в икономиката ни като равноправни участници на пазара на труда - с осигуровки и разходи, ще има благоприятно

развитие за тях самите и за българските здравни и пенсионни фондове. След 20 - 30 години работещите ще са абсолютно недостатъчни, за да издържат с осигуровките си останалата част от населението. Имаме нужда от повече наети хора, а бежанците са сред най-заинтересованите да останат тук и да работят", коментира Надя Василева, управляващ директор на Maprower за България, Сърбия и Хърватия.

Стратегии за развитие

Според Василева е важно да се създадат работни групи от държавни експерти, HR и образователни специалисти, които да търсят дългосрочно решение на проблема с ножицата между търсенето и предлагането на работа. А на ниво компании – да се направи преценка дали да се отдели време за допълнително обучение, или да се назначават хора с необходимите умения и след това да се обучат.

От Maprower настояват и за анализ на това за кои компании България е атрактивна и от какви кадри ще имат нужда, както и кои чуждоезикови комбинации са най-търсени и нужни.

Според консултантите важен момент за решаване на проблемите на пазара на труда е и нуждата от регламентиране на почасовото заплащане и наемане на служители. Като добър пример те посочват Израел, където се провеждат IT обучения за млади жени, като впоследствие те могат да работят почасово от дома си и да продължават да се грижат за семействата си.

Вестник Стандарт

✓ Стартират преговори за заем от €360 млн.

Министърът на финансите Петър Чобанов днес ще получи мандат от Министерски съвет да води преговори и да избере банка за пласиране на външен дълг в размер до 360 млн. евро. Очаква се да бъде предпочетен вариантът със синдикиран заем пред пускането на еврооблигации, защото обемът на новия дълг от 360 млн. евро е малък за нова емисия, която да привлече интереса на големите чужди инвеститори. Вече са водени предварителни разговори с няколко чужди финансови институции, които да пласират дълга, сред които има и банки от Германия. Банката, която ще бъде избрана да осъществи частното предлагане на българския дълг, ще бъде и гарант пред инвеститорите, че страната ни е коректен платец. Очаква се дългът да бъде пласиран сред пенсионни и инвестиционни фондове, банки и застрахователи в Германия. Срокът на заема най-вероятно ще бъде 5 години и ще бъде пуснат най-късно до края на ноември.

✓ Дават по-лесно европари

Вицепремиерът и министър на правосъдието Зинаида Златанова ще иска облекчаване на бюрокрацията при кандидатстване по европрограми. Това стана ясно по време на посещението ѝ на форума "Новият програмен период: възможности за бизнеса" в рамките на Пловдивския панаир. По време на срещата тя очерта приоритетите на правителството в тази посока. Ще търсим уеднаквяване на документацията там, където е възможно, обясни Златанова. Според нея трябва да има ясно установени срокове и правила, включително и за финансовите корекции, тъй като тежката бюрокрация около кандидатстването по програмите е основен фактор за ниската усвояемост на еврофондовете. През новия програмен период 2014-2020 отново ще има 7 оперативни програми, като повечето са познати на бенефициентите, а някои са оптимизирани. Оперативна програма "Иновации и конкуретоспособност" е единствената с увеличен бюджет в размер на около 50 млн. лева, останалите ще останат в почти същите финансови рамки, каза още вицепремиерът.

✓ Строим стадиони и хотели в Катар

Родният бизнес може да участва в подготовката на световното първенство по футбол 2022

Бургаски строителни фирми се готвят да атакуват Катар с изгодни оферти за градежи на стадиони, хотели и пътища. Предприемачите са направили първа среща и са проучили условията, при които могат да се включат в строежите за Мондиала през 2022 г. Това стана ясно по време на форум в Поморие, организиран от българо-арабска бизнес асоциация. Неин председател е бургазлията от ливански произход и бивш общински съветник Зиад ел Масри. Той е лобирал Бургас да бъде една от трите дестинации в Европа, които ще имат контакт с Катар по проектите за световното първенство по футбол. Останалите две горещи точки, където ще се водят преговори, са Германия и Великобритания. Оттук нататък е въпрос за инициатива и хъс колко бургаски фирми ще успеят да подпишат договор за апетитните строителни проекти. Общо 186 млрд. долара са предвидени в Катар за подготовка за Мондиала. На срещата е присъствал и бизнесмен от Египет, който има фирма в Катар. Той разяснил пред бургаските бизнесмени основните аспекти от местното законодателство и условията за работа. Сред най-важните проекти, които тепърва предстоят в Катар, са изграждане на метро и комплекс от хотелски сгради по крайбрежието. Ще се строят и нови стадиони, предстои да се завърши и проектът за мост между островната държава Бахрейн и Катар, като част от него ще бъде под водата. В плановете влиза и изграждане на няколко небостъргача с амбицията да бият по височина световните рекорди.

Вестник Труд

✓ Зинаида Златанова: Основен приоритет е облекчаването на бюрокрацията по европрограмите

Бюрократията се оказва проблем номер едно на бенефициентите в досегашния програмен период. Затова основният ни приоритет в следващия ще бъде нейното намаляване, заяви вицепремиерът и министър на правосъдието Зинаида Златанова пред журналисти в Пловдив.

Златанова откри форум „Новият програмен период: възможности за бизнеса“, който се проведе в рамките на Международния технически панаир в Пловдив.

„Искам да накараме всички министри и управляващи органи да се съобразяват с този приоритет - облекчаване на бюрократията. Бюрократията много пречи и това е един от факторите за ниската усвояемост“, категорична е Златанова. Там, където е възможно, трябва да се уеднаквят правилата, за да не е нужно по всяка програма бенефициентите да кандидатстват с различни документи. Трябва да се установят ясни срокове и правила, включително за финансовите корекции, каза вицепремиерът и допълни, че това зависи от родното законодателство.

През новия програмен период 2014-2020 отново ще има 7 оперативни програми, като повечето са познати на бенефициентите, а някои са оптимизирани.

На информационната кампания бяха представени три оперативни програми. Те са "Иновации и конкурентоспособност", "Развитие на човешките ресурси" и "Програма за развитие на селските райони".

„За разлика от останалите програми, които ще започнат с ограничен бюджет в сравнение с миналия програмен период, "Иновации и конкурентоспособност" ще разполага с 50 млн. евро повече“, изтъкна Златанова.

Тя подчерта още, че в програмата за селските райони през новия програмен период ще бъдат подпомагани и малките стопанства.

✓ Икономиката е пораснала с 0,2% за година

По предварителни данни брутният вътрешен продукт (БВП) през второто тримесечие на 2013 г. възлиза на 19,398 млн. лв. по текущи цени, като на човек от населението се падат 2666 лева, съобщи Националният статистически институт (НСИ). На годишна база - спрямо второто тримесечие на миналата година, показателят е отбелязал реален ръст от 0,2%. Спрямо първите три месеца на годината обаче икономиката е на минус с 0,1 на сто. Ако и за периода юли-септември статистиката отчете отрицателен ръст на БВП, страната ни официално ще е влязла в рецесия.

Според експерти обаче това е малко вероятно, тъй като третото тримесечие по правило е най-силно за българската икономика, тъй като в този период идват основната част от приходите в туризма. Това лято чужденците в българските курорти са с около 5 на сто повече в сравнение с миналата година.

През лятото статистиците отчетоха лек ръст и на стопанската конюнктура в страната. Според данните на НСИ през септември доверието в промишлеността се повишава в сравнение с август. Това се дължи на по-благоприятните очаквания на мениджърите за производствената активност през следващите три месеца.

✓ Безработицата остава висока

Безработицата в България през август е 13% от икономически активното население, колкото беше и през юли. Броят на хората без препитание е 439 000, показват данните на Евростат. На годишна база безработните са се увеличили с 27 000. България продължава да заема осмо място сред страните в ЕС с най-висока безработица. Лидери в негативната класация са Испания и Гърция, където всеки четвърти няма работа. Средното ниво за ЕС е 10,9%.

У нас висока продължава да е и безработицата при младежите до 25 години. Около 65 000 от тях не могат да намерят работа, въпреки че търсят. Въпреки многобройните програми на правителството броят им не е намалял спрямо август 2012 г.

Очаква се подобрение да има през 2014 г., когато България ще разполага със 100 млн. евро от ЕС за борба с младежката безработица. Пакетът от програми, по които ще се наемат младите, все още се подготвя от работна група между социалното министерство, бизнесът и синдикатите.

dnevnik.bg

✓ Социалното министерство обмисля коледни добавки до 50 лв. за най-бедните пенсионери

Коледни добавки от 30 до 50 лв. могат да получат пенсионерите с най-ниски пенсии в страната - до 200 лв. Те са около 800 хиляди човека, така че това ще струва между 35 и 40 млн. лв. на държавата. Това съобщи министърът на труда и социалната политика Хасан Адемов днес пред журналисти.

Министърът уточни, че има два варианта за определяне на размера на коледната добавка - като се диференцира според размера на получаваната пенсия, или като се фиксира на 50 лв. за всички. Окончателното решение каква ще е добавката и колко пенсионери ще обхване ще се вземе през ноември, когато станат готови бюджетните разчети.

В края на февруари 2014 г. пък ще стане ясно с колко ще бъдат индексирани пенсиите през юли по швейцарското правило. Адемов припомни, че индексацията се формира като сбор от 50% от средния осигурителен доход и 50% от годишната инфлация. Прогнозата за догодина е индексацията да е между 2.5 и 5%. Продължава обаче дебатът за ранното пенсиониране и за разликите в пенсионните условия между трите категории труд.

В Международния ден на възрастните хора социалният министър обяви, че през 2012 г. българите над 65 години са близо 1.4 милиона.

✓ Global AgeWatch: Българските пенсионери са осигурено бедни

Швеция, която през 2013 г. отбеляза 100-годишнината на националната си пенсионна система, е най-добрата страна за хората, приключили активната си трудова възраст, а Афганистан - най-лошата, твърдят авторите на първия световен индекс за остаряващото население Global AgeWatch. Класацията на базата на този индекс, обхващаща 91 държави, бе представена във вторник в Международния ден на възрастните хора.

Индексът измерва различни показатели като пенсионно осигуряване, възможност за работа и обучения след навършване на 60 години, здравеопазване или достъпност на градската среда за възрастни. Полученият резултат носи някои изненади, защото не винаги осигуряването означава и добро положение на хората от т.нар. трета възраст.

Присъствието в челото на класацията на богати и социални държави като Норвегия, Германия, Холандия и Канада изглежда логично, но САЩ са на осми, Великобритания е под №13, а Шри Ланка е на 36-о място - далеч пред много европейски държави.

Къде е България

България попада в златната среда - на 47-о място тя е в компанията на Румъния (48) и Словакия (49). Оценката според индекса е 51.7 (100 е идеалният показател), хората над 60 години са определени на 1.8 милиона, или 25% от 7.3 млн. население. Зад България страни от ЕС в списъка са Литва (50), Кипър (57), Гърция (58), Полша (62).

Но позицията на България се дължи изключително на показателя Сигурност на пенсионния доход, отреждащ на страната 32-о място в света (Румъния е 29-а, Словакия е 16-а). По всички останали показатели тя е далеч назад. Всеки пети (19.4%) пенсионер е застрашен от бедност и откъсване от обществото, което по стандартите на авторите означава "хора над 60 години с доход под половината от средния доход за страната". В Словакия тази група е 7.1%.

По здравно състояние България е на 59-то място (индекс 44.2 от 100 единици) и това е на базата на твърдение, че хората на 60 години могат да очакват да живеят средно още 20 години, от които реално доживяват 14.5 години (т.нар.

продължителност на здравословен живот, която съответства на реалната средна продължителност на българите). Най-ниското място в класацията (71) на България е за пригодност на обществената среда - опит на авторите да измерят доколко възрастните усещат, че ежедневието им е важен за околните. Причината е голямата им несигурност - 43% не се чувстват безопасни да се прибират сами нощем през града или да се прибират по тъмно; 44% са недоволни от свободата на избор, а 39% - от състоянието на обществения транспорт.

Страните от Източна Европа и особено Русия и Украйна са се упътили като сумнамбули към едно бъдеще, където възрастните ще наброяват почти една трета от населението им, но не правят почти нищо да се подготвят, коментира "Файненшъл таймс". За България това бъдеще ще настъпи след около едно поколение - към 2030г. хората над 60 години се очаква да бъдат 29.9%, а в средата на века - 36.3%. През 2050г. българите, навършили поне 80 години, ще са почти 8%.

Важно е постоянството

"Докладът показва, че миналото и постоянството имат значение. Днес изглежда естествено това да са страните в челото, но когато въвеждат пенсионното осигуряване, скандинавските държави не са били богати.", коментира Марк Горман, директор на неправителствената организация HelpAge International (тя изготви проучването с помощта на Фонда на ООН за населението и развитието - UNFPA). "Възрастното население на Шри Ланка, например, бере днес плодовете на добро основно образование и здравеопазване, за които навремето са взети добри политически решения. На всички не достигат средства, но когато се решава използването на наличните, трябва да се мисли и за проблемите на възрастното население", допълва той, цитиран от вестник "Гардиън".

Един от примерите за отложен ефект от политиките е че на всеки 84 възрастни мъже се падат 100 жени, което означава, че част от жените над 60 години, ако не са имали работа (т.е. и спестявания след пенсионна възраст) и са пренебрегвани заради неграмотност или нисък социален статус, нямат тежест във взимането на решения в семейството и може да станат жертва на бедност и насилие.

Контекстът

Първата класация на основата на индекса излиза в момент, когато светът преживява голямо демографско разместване - към 2050г. се очаква 2 млрд. души (или над 20% от човечеството) да са на възраст над 60 години. Днес възрастните вече са повече от децата под 5-годишна възраст, а в средата на века ще са повече от децата под 15 години.

Днес усилено се говори за застаряването на развитите държави, но реалността е, че този процес протича по-бързо в развиващите се. Ако днес две трети от възрастните са в бедни държави, то в средата на века се прогнозира те да станат четири пети. Специалистите дават сравнение между Франция и Бразилия - ако възрастните французи са се удвоили за 115 години (1865-1980) от 7% на 14% от населението на страната, то при празилците тази промяна ще настъпи само за 21 години (2011-2032).

Как е изчислен индексът

Индексът се изчислява на базата на 13 индикатора, групирани в 4 категории: сигурност на доходите; здравеопазване; заетост и образование; достъпна обществена среда. Всички показатели са с еднаква тежест с изключение на засиления ефект на четири: покритие на пенсионната система, очаквана продължителност на живота на 60 години, реална продължителност (т.нар. здравословен живот) на 60 години и психологическо състояние.

На сайта на доклада има калкулатор на индекса, според който може да се променя тежестта на четирите категории, но при корекция на една, автоматично се намалява или увеличава значението на останалите три. Иначе казано, ако се зададе, че размерът на пенсията трябва да има 70% тежест, то само по 10% останат за здравеопазване, работа/образование и обществена среда.